

Dobri in poslušni Tine.

Mavrovemu Tinetu so zgodaj umrli stariši. Imel je samó še staro teto, katera ga je res zelo ljubila in pazila nanj, ali pri vsem tem je Tine vender večkrat dobro občutil, da nima več svoje dobre matere niti skrbnega očeta.

Ko je Tine odrastel in domačo ljudsko šolo z dobrim uspehom zvršil, rekla mu je teta: „Veš kaj, Tine? zdaj bodeš pa moral malo po svetu iti; treba je, da se nekoliko pobrinemo za tvojo prihodnost. Jaz sem vže stara in slaba, od svojih žuljev te ne bodem mogla dalje več hraniti, ali poskrbela sem, da se izučiš mizarstva. Mizarstvo ni da bi rekel lahek posel, ali daje dober zaslužek. Priden mizar si lahko dosti zasluži in je v rokodelskem stanu vedno časti vredna oseba. Pisala sem vže v bližnje mestice Janezu Grbáku, poštenemu in obče spoštovanemu mizarju, ki je tudi s tvojim očetom znan bil, ter ga prosila, da bi te vzel v nauk. In ravno denes sem dobila odgovor na svoje pismo, da te rad vzprejme v svojo hišo, to se zna, s tem pogojem, ako bodeš poslušen na vsako besedo, priden in pobožen. Težko mi je, Tine moj ljubi, ločiti se od tebe, ker sem te vže vajena, kakor svojega otroka, ali kaj si češ? treba je skrbeti za prihodnost. Mizar Grbák, da-si oster, pa je vender pošten mož, pri katerem se bodeš gotovo prav dobro izučil mizarskega rokodelstva. In če mene ljubi Bog še nekoliko let pri življenji ohrani, videla te bodem izučenega mizarja in to bođe meni največje veselje. Otrók, kakor veš, nimam nobenih; ti si mi vse, zatorej tudi mojih par krajcarjev, katere hranim, ostane le tebi v korist. Toliko bode vže ostalo, da bodeš mogel mizarstvo na svojo roko začeti.“

Takó je govorila skrbna teta svojemu Tinetu. Tine jo je zvesto poslušal. Odgovoriti ni mogel ničesar, in ko je teta zapazila v njegovih očeh solzice, pritisnila ga je na svoje prsi, poljubila ga in mu še rekla: „Tine, ostani tudi zanaprej še moj dobri Tine.“

* * *

Drugi dan se je vže po vsej vási govorilo, da pojde Mavrov Tine v mesto k mizarju Grbáku se mizarstva učít. Otroci so ga dražili, da bode moral klej (lim) kuhati in pile brusiti; malopridneži so mu tudi kazali, kako ga bode strogi Grbák s šibo pretepaval, ali za vse to se dobri Tine ni prav nič brigal. Njemu je bila beseda njegove dobre tetke sveta; njenej volji se je ves udal. In tako je bilo pravo.

Mizar Grbák je bil res neke čudne vrsti mož, ali kakor pravimo posebež. Pri njem je redko kateri učenec obstal; malo ne vsakega je za nekoliko mesecev pognal domóv. In vender so ljudje pripovedovali, da je Grbák tudi izvanredno dober človek. Bilo je navadno zmirom več takih, ki so Grbáka hvalili, nego li ónih, ki bi bili kaj slabega o njem govorili. Pri vsem tem pa je bil Grbák znan za najboljšega mizarja v vsej okolici. Izdeloval je najlepše in še celó umetne stvari. Pred nekoliko leti je celó nekemu škofu napravil vso hišno opravo, od katerega je dobil pismeno priznanje za prelepo izdelano pohištvo.

Sploh je vsakdo rekel: Kdor Grbákove muhe prebije in pri njem ostane, ta je mojster, kakeršnih je malo.

To je tudi Tinetova teta dobro znala, in ko je Tine od nje odhajal, priporočila mu je še nekolikokrat, da naj sluša na vsako besedo.

* * *

Prve dni, ko je Tine v Grbákovo hišo prišel, bil je mojster Grbák ž njim prijazen, ali vže koj drugi teden mu ni bilo všeč, da Tine zjutraj prvi

ne vstane. In ko je Tine to po želji svojega mojstra storil, ni mu bila všeč Tinetova hoja, Tinetova obnaša. Tine mu ni bil dosti spreten, dà še celó jesti ni znal takó, kakor je Grbák od njega zahteval. Nekega dne je moral Tine desetkrat neko desko pobrati; vselej, kadar jo je pobral, zagnal jo je Grbák kakor navlašč zopet na tla. In ravno ta dan o póludne reče Grbák Tinetu: „Veš kaj, Tine! Danes nisi bil dosti spreten; zato ne bodeš jedel pri mizi,

nego tam v čumnati poleg delarnice, in tudi ne dobiš danes družega, nego jačmenovo kašo.“

Tinetu se je to čudno zdelo, užalilo se mu je in glasno je zajokal; ali niti besedice ni oporekal, nego tiho je ubogal svojega mojstra.

O póludne je šel v rečeno čumnato in je ondu snedel svojo kašo. Ves čas je bil zamišljen in žalosten, ker ni znal, kako bi svojemu gospodarju ustregel.

Ali vse drugače je bilo zvečer. Kako se Tine začudi, ko ga gospodar k sebi pokliče in mu prav resnobno in ljubeznivo reče:

„Tine! ti si svojo skušnjo pri meni dobro prestal. Jaz sem se popolnem prepričal, da si dober in poslušen deček, ker si vsako mojo zapoved, da-si je bila večkrat ostra in časi še celó neopravičena, zvršil naglo, kakor se spodobuje ter nisi nikoli mojim besedam ugovarjal. Takega učenca jaz potrebujem in ti si odslej — moj Tine.“

In res je bil Grbák od tega časa s Tinetom ves drugačen. Nikoli več ni sam južinal v ónej temnej čumnati poleg mizarске delarnice.

Tine se je izučil mizarstva in je bil vreden učenec svojega gospodarja. Tudi njegova teta je to veselje dočakala. Ostal je več let pri Grbáku in kadar koli je šel mimo one čumnate, kjer je bil nekđaj samó za poskušnjo priprt, vselej se je spomnil svojega strogega ali pametnega gospodarja.

Večkrat je pokazal to čumnato tudi svojim učencem in jim dejal: „Vidite, tukaj notri v tej temnej čumnati sem se učil slušati in molčati.“

Otroci! ne bojte se nikdar ostrosti svojih starišev, ker ostrost vaših starišev vam je le v dušni in telesni prid.

Lj. T.

Pisma mlademu prijatelju.

III.

Ljubi Bogdan!

retjej dôbi slovenske književnosti pravimo ponemčevalna dôba. Slovenščina, uže prej tako pokvarjena, dosegla je vrhunec popačenosti.

Pisatelji so nam lepo slovenščino takó razmrevarili, da je bilo treba poznejšim pisateljem mnogo truda, predno so jo očistili in jej dali lepo lice.

Vender pa ima tudi ta dôba svojo dobro stran. Oživili so društvo: *academia operosorum* (modrišče delovnih), katera je bila sicer uže poprej osnovana, a je zaspala. To društvo je jako znamenito za našo zgodovino in marsikojá umétalnost v Ljubljani je trud rečenega društva. Tudi domača zgodovina in književnost mu je hvaležna za marsikojó knjigo. — Tudi slovenska zavédnost in skrb za dušno hrano prostakom se je vnemala vzlasti mej duhovniki, ki so tudi v tej dôbi najbolje skrbeli za slovensko knjigo.

Najznamenítejše ime iz ponemčevalne dôbe je otec Marko Pohlin, duhovnik avgustinskega reda; porodil se je v Ljubljani in umrl 1801. l. pri Dunaji. Pisal je mnogo (do 20 knjig tiskanih in 10 v rokopisu), ali jezik njegov je neizrečeno pokvarjen in popačen. Sam si je delal slovnična pravila in êrkopis po svojem okusu in svojih načelih. Misлил je, da je slovničar (kar